

در روزهای اخیر کدام فیلم‌ها و سریال‌ها مورد توجه مردم بوده‌است؟

محمد رهبری

پژوهشگر شبکه‌های اجتماعی

مشاهده فیلم و سریال، سال‌هاست به یکی از سرگرمی‌های روزمره مردم تبدیل شده است. در گذشته، این امر عمدتاً متمرکز بر تماشای شبکه‌های تلویزیونی بود و بسیاری از مردم از طریق مشاهده فیلم و سریال‌های صداوسیما یا شبکه‌های ماهواره‌ای، سرگرم می‌شدند؛ اما امروزه با توسعه اینترنت، فیلم و سریال از بستر وب نیز تبدیل به یکی از منابع محل رجوع بسیاری از مردم برای مشاهده فیلم و سریال شده است.

بدون داشتن اطلاعات دقیق از مشاهده فیلم و سریال در شبکه‌های تلویزیونی، نمی‌توان به‌طور دقیق از علایق فیلم و سریال مردم سخن گفت؛ اما رجوع به داده‌های جست‌وجوی گوگل - جایی که مردم برای پیدا کردن فیلم و سریال موردنظر خود به آن رجوع می‌کنند - می‌تواند تصویری از فیلم و سریال‌های مورد علاقه مردم به‌دست‌دهد.

بر همین اساس، بررسی داده‌های گوگل ترندز در ۲۴ ساعت منتهی به نگارش این یادداشت - یعنی از ظهر سه‌شنبه ۱۰ بهمن‌ماه تا ظهر چهارشنبه ۱۱ بهمن‌ماه - تصویری از آخرین جست‌وجوهای گوگلی مردم برای یافتن فیلم و سریال به‌دست می‌دهد. این داده‌ها نشان می‌دهد که جست‌وجو راجع به فیلم «خون‌شد»، به کارگردانی مسعود کیمیایی و فیلم انگلیسی و اکشن «زن‌بدرار»، تولید سال ۲۰۲۴، در این بازه زمانی رشد قابل توجهی داشته است. اما جدای از جست‌وجو راجع به فیلم‌ها یا سریال‌هایی که در این بازه زمانی بیشترین رشد را داشته‌اند، برخی موضوعات در بالاترین نرخ جست‌وجو قرار دارند. براساس داده‌های گوگل و در میان فیلم‌ها، به‌ترتیب فیلم ایرانی، فیلم هندی (خصوصاً با دوبله فارسی)، فیلم ترسناک، فیلم باب‌اسفنجی، فیلم جنگی، فیلم عاشقانه، فیلم مرد عنکبوتی، فیلم کره‌ای و فیلم زن‌بدرار، بیشترین جست‌وجو را داشته‌اند. در میان این فیلم‌ها، فیلم باب‌اسفنجی، فیلم مرد عنکبوتی و فیلم زن‌بدرار، فیلم‌های مشخصی هستند که بیانگر بخشی از سلیقه مردمی است که برای پیدا کردن فیلم‌موردنظر خود از جست‌وجوی گوگل استفاده کرده‌اند. در سوی دیگر، علاقه‌ی زیاد به فیلم هندی قابل توجه است و نشان می‌دهد که بخشی از مردم به این گونه فیلم‌ها علاقه زیادی دارند. اگر نقشه جغرافیایی داده‌های گوگل را بررسی کنیم، علت این ماجرا تا حدی روشن می‌شود؛ براین اساس مردم استان‌های سیستان و بلوچستان و هرمزگان از جمله استان‌هایی هستند که بیشترین جست‌وجو را در مورد فیلم هندی داشته‌اند و احتمالاً ساکنان این دو استان به‌تفاهلی، نرخ جست‌وجو در این زمینه را بالا برده‌اند؛ این موضوع زمانی قابل تأمل‌تر می‌شود که بدانیم در میان استان‌های مورد بررسی، همین دو استان بیشترین جست‌وجوی راجع به فیلم (مستقل از ماهیت و نوع آن) را داشته‌اند.

در سوی دیگر «فیلم ترسناک» - بیشتر از فیلم جنگی یا عاشقانه محل جست‌وجو بوده است؛ این امر زمانی جالب خواهد شد که بدانیم طبق داده‌های گوگل، مردم استان‌های گلستان و کهگیلویه و بویر احمد، بیشترین جست‌وجو راجع به «فیلم ترسناک» را داشته‌اند؛ فیلم باب اسفنجی و مرد عنکبوتی هم بیشتر توسط ساکنان بزدو لرستان جست‌وجو شده است.

اما در مورد سریال‌ها، وضعیت کمی متفاوت است. سریال‌های ترکی، بیشترین جست‌وجو را در ۲۴ ساعت اخیر در میان مردم داشته است. پس از آن سریال هندی «خواهران و برادران»، سریال کره‌ای، سریال «ملکی» و سریال «هفت»، بیشترین جست‌وجو را داشته است. نکته قابل توجه اینجاست که همه این سریال‌ها بیشتر توسط ساکنان استان سیستان و بلوچستان جست‌وجو شده است؛ حتی در مورد «سریال ترکی» نیز ساکنان این استان در کنار ساکنان استان گلستان، بیشترین جست‌وجو را داشته‌اند؛ دو سریال «خواهران و برادران»، همچنین «ملکی» نیز - که سریالی هندی است - با اختلاف بسیار زیاد در استان سیستان و بلوچستان جست‌وجو شده است. سریال «هفت»، تنها سریال ایرانی است که در لیست مورد بررسی، مشاهده می‌شود که این سریال توسط ساکنان استان‌های کرمان و قزوین بیشترین جست‌وجو را داشته است.

آنچه این داده‌ها نشان می‌دهد آن است که جست‌وجو راجع به فیلم و سریال در گوگل، بیش از همه توسط ساکنان استان سیستان و بلوچستان انجام می‌گیرد؛ این در حالی است که ساکنان استان تهران، تقریباً کمترین جست‌وجو با کلیدواژه‌های «فیلم» یا «سریال» را داشته‌اند؛ داده‌ها نشان می‌دهد که تهرانی‌ها بیشتر با کلیدواژه‌های انگلیسی film یا movie برای پیدا کردن فیلم‌مورد علاقه خود تلاش می‌کنند.

هر چند داده‌های ارائه‌شده، تنها یک بازه زمانی ۲۴ ساعته را در بر می‌گیرد، اما تا حدی تصویری از وضعیت جست‌وجو راجع به فیلم و سریال در میان ایرانیان را نشان می‌دهد و احتمالاً در روزهای دیگر نیز نتایج نباید خیلی متفاوت باشد. با این حال این موضوعی است که در یادداشت‌های آینده در همین ستون، امکان بررسی مجدد دارد.

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline
https://t.me/hammihanonline
@Hammihanonline

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی • مشاوران: عباس عبدی و احمد زیدآبادی • سردبیر: محمد جواد روح • سردبیر آنلاین: افشین امیرشاهی • معاون سردبیر: مهرداد خدیر • دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد)، آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)، علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست)، الهه ابراهیمی (خبر)، آرش خاموشی (عکس)، هادی حیدری (طرح و کاریکاتوا)، مدیر هنری: مهدی قربانی تبار، حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی • مدیر اداری و آژهی‌ها: شاهرخ حیدری • تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰، تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱، آژهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷، نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸، لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن، توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

سیطره سلايق سياسي بر الزامات حقوقی

بررسی اظهارات وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مورد راه‌اندازی سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی

نرگس کیانی

خبرنگار گروه فرهنگ

راه‌اندازی «سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی»، خبری بود که محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی روز سه‌شنبه، دهم بهمن‌ماه در حاشیه حضور در مرکز ارتباطات مردمی ریاست جمهوری و پاسخگویی بی‌واسطه به سوالات مردم، در جمع خبرنگاران اعلام کرد. او با اعلام این خبر افزود، این سامانه در سماه آینده رونمایی می‌شود تا به گفته او «از تصدی‌گری دستگاه‌های حاکمیتی به سوی میدان‌داری مردم» حرکت شود. با اعلام این خبر پس از خبر راه‌اندازی سامانه «نظارت مردمی بر آثار منتشره» از سوی دفتر توسعه کتاب و کتاب‌خوانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در آبان‌ماه سال جاری، این بار دوم است که نظارت بر امری که دست‌بالا می‌تواند در صورت وجود قانون یکی از اختیارات دولت باشد، به‌مردم سپرده می‌شود؛ مردمی که مشخص نیست سلايق و گرایش‌های سیاسی‌شان، به چه میزان می‌تواند در ابراز نظرات غرض‌ورزانه توسط آن‌ها دخیل باشد. با این حال وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان این که در فضای مجازی «مردم» باید عهده‌دار امر نظارت باشند، اشاره کرده است که به تعبیر او، «همه دلسوزان» نسبت به وضعیت پیام‌رسان‌های داخلی، خارجی و شبکه نمایش خانگی، انتقادات جدی دارند. اسماعیلی همچنین افزوده است، می‌خواهند رسانه‌ها و کانال‌های با بیش از پنج هزار عضو را ثبت کنند و سامانه آن را نیز طراحی کرده‌اند. او با بیان این که «شورایعالی فضای مجازی» در این مورد مصوبه دارد، تصریح کرده است براین اساس، این اقدام قانونی است. این در حالی است که کامبیز نوروزی، حقوقدان در گفت‌وگو با «هم‌میهن» تصریح کرد، مصوبات شورایعالی فضای مجازی به هیچ‌عنوان الزام قانونی ندارند. محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین روز چهارشنبه، یازدهم بهمن‌ماه در حاشیه جلسه هیئت‌دولت در جمع خبرنگاران گفته است، سامانه‌ی کل فعالیت‌های فضای مجازی اعم از کانال‌های خبری و بحث‌های مربوط به انسان‌رسانه‌ها عملاً در دستور کار دولت است و همه فعالان فضای مجازی باید مجوز بگیرند. او افزوده است، به کسانی که مجوز ندارند اعلام شده است که باید در زمان کوتاهی به درخواست خود را ثبت کنند.

محدودیت علیه نظام گردش اطلاعات

کامبیز نوروزی، حقوقدان در مورد راه‌اندازی «سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی» با اشاره به این که در وهله نخست، مصوبات شورایعالی فضای مجازی به لحاظ حقوقی الزام قانونی ایجاد نمی‌کنند، به «هم‌میهن» گفت: «مشکل ظاهراً این است که قدرتی برای مدیریت نظام گردش اطلاعات وجود ندارد و برخی

افشین عزیزی

کارشناس حقوق رسانه

الزام افراد دارای صفحاتی با بیش از پنج هزار عضو در شبکه‌های اجتماعی، به ثبت مشخصات خود در سامانه‌ای مخصوص از چند جهت واجد ایراد حقوقی است و به‌نظر، غیراجرائی نیز می‌رسد. نخست اینکه استناد دولت فعلی و حتی دولت سابق بر الزام به ثبت، مستند به مصوبه شورایعالی فضای مجازی است. مصوبه‌ای که به‌نظر می‌رسد برخلاف قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، مفاد آن به‌صورت کامل منتشر نشده و احتمالاً از این منظر نقض قانون صورت گرفته است. ازسوی دیگر اساساً شورایعالی فضای مجازی نمی‌تواند در جایگاه قانون‌گذار قرار بگیرد و این شورای‌ای توان حداکثر نهادی سیاست‌گذار دانست، در نتیجه نمی‌تواند در جایگاه مجلس قانون‌گذاری قرار گرفته و مصوباتی محدودکننده آزادی و اختیار مردمان وضع کند. خاصه آن که، از ویژگی‌های مهم تقنین، شفافیت و علنی‌بودن فرآیند و مراحل بررسی و تصویب در صحن مجلس، همچنین وجود نهاد بررسی‌کننده انطباق

نمی‌توانند در سید مصرفی رسانه‌ای خانوار، سهمی قابل اعتنا به‌دست‌آورند. شاهد مثال این که، سهم صداوسیما با وجود هزینه‌های هنگفتی که برای آن صورت می‌گیرد و بودجه سال آینده آن نیز چند برابر بیشتر در نظر گرفته شده است، از سبد مصرف رسانه‌ای خانوار بسیار اندک است. در چنین شرایطی تنها کاری که از دست آقایان برمی‌آید، اعمال محدودیت‌های روزافزون علیه نظام گردش اطلاعات در ایران است. محدودیت‌های فرا تر از قانونی که در مورد مطبوعات، خبرگزاری‌ها و روزنامه‌ها می‌توانند به‌سادگی به اعمال آن بپردازند در حالی که گردش اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی تقریباً غیرقابل مهار و کنترل آن، تقریباً غیرممکن است. «نوروزی با بیان این که آن‌چه وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مورد راه‌اندازی «سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی» گفته است، اقدامی جدیدالتأسیس برای اعمال محدودیت‌های بیشتر در خصوص نظام گردش اطلاعات است، ادامه داد: «الزام ثبت کانال‌های با بیش از پنج هزار عضو در پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی در «سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی» و ملزم کردن آن‌ها به اخذ مجوز، اقدامی کاملاً غیرقانونی است. چراکه اصل بر آزادی بیان است و عمل کردن خلاف آن و ایجاد محدودیت برای آزادی بیان، مستلزم صراحت قانونی است و ما هیچ قانونی نداریم که کاربران پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی را در صورت عضویت بیش از پنج هزار نفر در کانال‌ها یا صفحات‌شان، موظف به اخذ مجوز کند. باید این نکته را هم اضافه کنم که تجربه حدوداً ۲۵ ساله توسعه اینترنت در ایران کاملاً اثبات کرده، تمام تلاش‌های روزمره‌ای که برای محدود کردن پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی صورت گرفته است، به کل شکست خورده‌اند. شکستی که می‌توان ردپای آن را از فیلترینگ فیس‌بوک تا تلگرام و اینستاگرام پی گرفت و به چشم دید که به هیچ عنوان نتوانسته است مقصود فیلترکنندگان را برآورد کند.» این حقوقدان با بیان این که راه‌اندازی «سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی» وسیله‌ای جدید برای اعمال فشار بیشتر به بهانه نظارت مردمی است، ادامه داد: «این سامانه فقط و فقط دستاویزی برای ایجاد محدودیت‌های بیشتر است و این که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اشاره کرده است، با این کار می‌خواهند «از تصدی‌گری دستگاه‌های حاکمیتی به سوی میدان‌داری مردم» حرکت کنند، شعاری است که نه پایه حقوقی، نه مبنای علمی دارد. ضمن آن که اعمال سانسور و ایجاد محدودیت خبری فقط فقط در صلاحیت دولت‌هاست و «میدان‌داری مردم» مفهومی بی‌ضابطه است که اگر خاطراتان باشد در آبان‌ماه سال جاری با اعلام خبر راه‌اندازی سامانه «نظارت مردمی بر آثار منتشره» از سوی دفتر توسعه کتاب و کتاب‌خوانی، بار دیگر به آن تمسک جسته‌شد. این نظام، نظامی کاملاً بی‌ضابطه است که اجازه می‌دهد سلايق سیاسی گروهی بر آزادی‌های حقوقی غلبه کند.» راه‌اندازی «سامانه مردمی نظارت بر فضای مجازی» را در کنار خبری بگذارید که آبان‌ماه سال جاری منتشر شد و از راه‌اندازی «سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای و وضعیت ارتباطات» پرده برداشت تا دریابید که تاکنون سامانه‌های راه‌اندازی شده و مراکز نظارت و صدور مجوز، چگونه روزبروز بیشتر حق آزادی بیان را تحدید می‌کنند.

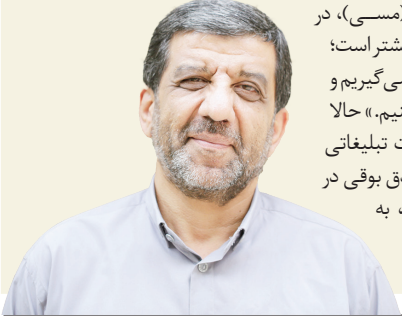
مصوبات با قانون اساسی است که هیچ‌یک از این موارد در خصوص شورایعالی فضای مجازی (که موجودیت خود را از نوعی فرمان و حکم حکومتی دارد)، صدق نمی‌کند. ازسوی دیگر گفته شده، افراد ثبت‌شده در سامانه از تمام امتیازات اصحاب رسانه از جمله بیمه، تسهیلات مسکن و... بهره‌مند می‌شوند. حال این پرسش مطرح می‌شود که آیا در واقع امکان اعطای امتیازات به مشمولان مصوبه که احتمالاً جمعیتی میلیونی دارند، وجود دارد و اینکه آیا برخی تسهیلات نظیر علنی‌وب حضور هیئت‌منصفه‌بودن جلسات رسیدگی به اتهامات علیه این افراد و رسیدگی در دادگاه کیفری مرکز استان نیز در دستور کار قرار دارد و می‌توان همه این افراد را مشمول قانون مطبوعات دانست، اگر آری، با چه مجوز و چه سازوکار قانونی‌ای؟! علاوه بر همه این مطالب، باید پرسید ضمانت اجرای این مصوبه چیست و در صورت اجرائی‌شدن، با ناآفتان آن چه بر خوردی می‌شود؟ به‌عبارتی، اگر این افراد را اهالی رسانه و صفحات آنان را رسانه بدانیم، آیا می‌توان پس از این علیه هرکسی که دارای صفحه‌ای با بیش از پنج هزار کاربر در شبکه اجتماعی است، به جرم انتشار بدون مجوز مطبوعات و رسانه، اعلام جرم کرده و با او برخورد قضایی کرد؟ به‌نظر می‌رسد چنین مصوبه‌ای می‌تواند همچون «قانون ممنوعیت به‌کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره» مصوب ۱۳۷۳، میلیون‌ها شهروند را به مجرم‌انی با امکان برخورد با قوه تبدیل کرده و مجوزی بر سرکوب و سانسور سلیقه‌ای باشد که علاوه بر غیرعملی بودن، می‌تواند واکنش‌های اجتماعی را نیز در پی داشته باشد.

چهره

ضرغامی از مسی تا صادق بوقی

تعجب نکنید که هراز چندگاهی عزت‌الله ضرغامی به چهره روز روزنامه ما بدل می‌شود. وزیر میراث فرهنگی و گردشگری احتمالاً چون قبلاً رئیس صداوسیما بوده، چهره رسانه‌ای بودن را بلد است. حالا او در خصوص حضور لیونل مسی در کشور عربستان، گفته است: «می‌گویند چرا شما مثل تبلیغات مسی انجام نمی‌دهید، مسی چند میلیون دلار برای اسم خود می‌گیرد و چندده میلیون دلار هم برای توزیع آن در فضای مجازی می‌گیرد. ما در ایران، آه نداریم با ناله سودا کنیم» با این حال او از صادق بوقی حمایت کرد و در اظهارنظری گفت: «شنیدم، صادق بوقی یک ویدیو درست کرده و مردم را دعوت کرده که به غرفه گیلان بیایند؛ حتماً

تأثیراتش از او (مسی)، در استان گیلان بیشتر است؛ ما جلوی او را نمی‌گیریم و تشکر هم می‌کنیم.» حالا باید دید، رقابت تبلیغاتی مسی و صادق بوقی در جلب مخاطب، به کجای می‌رسد!

کتابخانه

درباره نوروفیزیولوژی در اتحاد شوروی

«مغز و تاریخ» (رابطه پی‌کردشناسی و روانشناسی در پژوهش‌های شوروی)، نوشته لویچانو مکاچی، با ترجمه امیرحسین نیکزاد در ۲۲۰ صفحه و با قیمت ۲۰۰ هزار تومان توسط نشر نو منتشر شده است. شاید بسیاری از خوانندگان فارسی‌زبان با نام ایوان پاولوف (برنده جایزه نوبل پزشکی ۱۹۰۴) و ایده‌ها و آزمایش‌های او در مورد شرطی‌سازی آشنا باشند. «مغز و تاریخ» درباره مکتب عظیم پی‌کردشناسی [نوروفیزیولوژی] در روسیه و اتحاد شوروی است، مکتبی که پاولوف، آنوخین و لوریا، از پیشگامان و سرآمدان آن بوده‌اند. این کتاب که روایتی از شکل‌گیری و رشد این شاخه مهم روانشناسی را در دسترس روانشناسان سراسر جهان قرار می‌دهد، نتیجه دوران تحصیل نویسنده در شوروی، در نیمه اول دهه ۱۹۷۰ است و در کنار سایر آثار نویسنده، سهم مهمی در معرفی روانشناسی شوروی به‌ویژه آراء و آثار لو وگوتسکی به جهان غرب داشته است.

مغز و تاریخ
(رابطه پی‌کردشناسی و روانشناسی در پژوهش‌های شوروی)
نویسنده:

لویچانو مکاچی

مترجم:

امیرحسین نیکزاد

انتشارات: نشر نو

تاریخ

ملی‌شدن شیلات دریای خزر

نام مصدق با ملی‌شدن صنعت نفت گره خورده است. مصدق اما فقط نفت را ملی نکرد، بلکه دوسال بعد از ملی‌شدن صنعت نفت در ۲۹ اسفندماه ۱۳۲۹، در ۱۲ بهمن‌ماه ۱۳۳۱، مجلس شورای ملی به پیشنهاد دولت مصدق، یکی دیگر از منابع مهم، یعنی شیلات ایران را نیز ملی اعلام کرد. بهره‌برداری از آبزیان دریای خزر از اوایل قاجار با کش‌وقوس‌هایی عموماً در اختیار روس‌ها بود و در سال ۱۳۰۶ به موجب قراردادی، به‌مدت ۲۵ سال به شرکت مختلط ماهی ایران و شوروی واگذار شد. در سال ۱۳۳۱ این قرارداد به پایان رسید و دولت ایران با درخواست روس‌ها برای تجدید قرارداد مخالفت کرد و به مردم شمال ایران این نوید را داد که شیلات شمال را ملی می‌کند. با تأسیس سازمان شیلات ملی ایران، تمام تابلوهای شرکت مختلط در شهرهایی چون بندرانزلی، رشت و لاهیجان به پایین آمد و مدارس تهران و سایر شهرها به شکرانه این اتفاق ملی، تعطیل شد و صیادان ایرانی بعد از بیش از ۱۵۰ سال، توره‌های خود را به اسم ایران به آب انداختند.